

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1921-11-21, iš Miuncheno - į Berlyną

Vakar sekmadienis buvo - ir aš tau jokio laiško neparašiau.

Vakar sekmadienis buvo - ir aš tau jokio laiško neparašiau. Nors visą dieną namie iki 12 val. vakaro sėdėjau. Vakar dirbau kaip durnas, neišsimiegojau, nuvargau baisiai, užtat šiandie visai ištižęs maklinėju.

Truputį galva skauda ir taip kažkas neaišku. Bet padariau daug. Vakar peržiūrėjau antruoju skaitymu tavo vertimą [1] ir trečiuoju skaitymu dar perskaičiau. Vertimas bendrai imant neblogas. Antroji dalis išversta nepalyginamai geriau. Kiek man sunku buvo taisyti pirmąją dalį, tiek malonu buvo antrąją. Iš tavo laiškų, kuriuos gavau šiandie (du)[,] matyti, kad tau antrąją dalį versti buvo kur kas lengviau. Pirmoji dalis man daugely vietų buvo sunku suprasti. Sakiniai turėjo prancūzišką struktūrą, antroj daly to jau nebebuvo ir antrą dalį aš labai greit peržiūrėjau. Versk toliau taip, kaip antroji dalis, visų pirma dabodama, kad sakinyt būtų lengvas ir kad jo prasmę nebūtų sunku suvokti. Būtų gera vengti ilgų periodų. Vartoti daugiau paprastus sakinius. Visai nėra reikalo, kad prancūziškas sakinyt sutilptų į vieną lietuvišką sakinį. Jei pasitaiko koks žodis, kurį sunku lietuviškai vienu žodžiu pasakyti, tai pasakyk visai kitais žodžiais, by tik ta pati prasmė būtų ir jos nereikėtų toli ir ilgai po sakinį ieškoti. Ką aš dariau taisydamas ir kur kreipiau domesio - pamatysi perrašinėdama. Bet kai kurios vietos buvo stačiai nesuprantamos, tai aš savotiškai joms prasmės įdaviau, tik nežinau[,] ar pataikiau taip, kaip tai originale yra. Tu tas vietas atrasi ir sulygink su originalu.

Tu rašai „daugiausiai, mažiausiai“, bet aš manyčiau, kad reikėtų „daugiausia, mažiausia“[.]

Tu rašai „aėdas, poėzija, poėtas, poėma“ ir t[.] t. Tačiau aš manyčiau, kad reikėtų rašyti e be taško. Tačiau jonėnai, dorėnai - su tašku.

Pagaliau[,] ar eposo, ar epikos menas - tai aš pats dabar nežinau, palikau epika (lyrika, metrika, fizika). Būdvardis turi būti ne epikinis, lyrikinis, bet epinis, lyrinis (kaip fizinis, politinis). Bet apie tai visa dar pasiklausk Kiršos [2] ir man parašyk.

Lygiai gyventojai: eolėnai, dorėnai, bet dinastija - achejų (o ne achejiečių!)[.]

Draug su šiuo laišku siunčiu vertimą tau ir laišką Krėvei [3]. Tu jį perrašius būtinai atidžiai perskaityk ir ženklus gerai pastatyk.

Siųsk tokiu adresu[:] „Švietimo ministerija, Vincui Mickevičiui-Krėvei, Knygų leidimo komisijos pirmininkui“. Aš jam parašiau, kad piningus siųstų Tavo vardu į Berlyną.

Jeigu tu nuo tėvo nieko negauni, tai dar nieko blogo. Jeigu iš Kauno į Būgius ir atgal laiškas vaikšto 10 d., tai į Berlyną jis turi eiti 15 d.

Del Tavo dviejų paskutinių laiškų, kuriuos gavau šiandie, parašysiu rytoj, nes šiandie jaučiuos labai blogai ir galva užia. O dar turiu daug praktikinių dalykų atlikti.

Aš su policija jau pabaigiau reikalą, su universitu irgi - esu pilnas studentas.

Vokiškai kai kalba, viską jau suprantu, o ir susikalbėt jau galiu. Ir šiek tiek rašyt. Už mėnesio būsiu gana laisvas.

Bučiuoju
Tavo Bal

Perrašinėt reikia ant vienos lakšto pusės. Jei turi kokių skyrių naują išvertus, tai man tuojau jį siųsk. [4]

Kadangi šie du lanku pasivėlavo, ar nepadarytum už ateinančią mėnesį 3 lankų? [5]

Būtų gera, kad Krėvė vertimą jau gaut apie gruodž. 1 d. [6]

KOMENTARAI

- [1] Alfred Croiset, Maurice Croiset, Manuel d'Histoire de la Littérature grecque, Paris: A. Fontemoing, 1900. Graikų literatūros istorijos vadovėlių, kurio apimtis buvo didelė (58 lankai), dalimis vertė Vanda Daugirdaitė, Balys Sruoga vertimą redagavo kalbos ir stiliaus aspektais. Vertimo sąsiuviniai, taisyti Balio Sruogos, neišliko.
- [2] Faustas Kirša, Balio Sruogos bičiulis, buvęs dienraščio *Lietuva* bendradarbis, tuo metu, kaip ir Vanda Daugirdaitė, studijavo Berlyne, kurį laiką gyveno kartu su Vanda Daugirdaite ir jos pussesere Sofija Laucevičiūte, kurios turėjo kambarį pas Sofijos Laucevičiūtės šeimininę.
- [3] Balys Sruoga Vincui Krėvei, Švietimo ministerijos Knygų leidimo komisijos pirmininkui, ne viename laiške rašė apie atliekamą knygos vertimą. Balys Sruoga buvo apsiėmęs per mėnesį išversti ne mažiau dviejų spaudos lankų, už vieną išversto originalaus teksto lanką mokant 800 auksinų (žr. Balio Sruogos pareiškimas Švietimo ministerijos Knygų leidimo komisijai, iš Miuncheno – į Kauną, 1921-10-08, in: *LCVA*, f. 391, ap. 4, b. 1276, l. 98). Viename laiške Balys Sruoga, apgailestaudamas dėl vertimo vėlavimo, stengėsi paaiškinti, kodėl taip nutiko: „Tai, matai, su „Graikų literatūros istorija“ biškį pasivėlavau. Dar tik šiandie ištaisiau pirmus du lanku ir išsiunčiau perrašinėti, tokiu būdu Kaune jie galės būti tiktai apie gruodž. 1 d. Bet aš turiu pasiaiškinti, tai gal tuomet ir nelaikysi kontraktą sulaužytu. // Veikalą verčiu ne aš, bet p. Vanda Daugirdaitė. Visokių dokumentų ruošimas, kelionė, pasai ir t. t. ir t. t. visą laiką taip blaško žmogų, kad apie koncentruotą darbą sunku manyti. Darbas buvo pradėtas tik p. Vandai Daugirdaitei atvažiavus į Berlyną. Vertimas buvo atsiųstas man, aš jį trim skaitymais pataisiau ir vėl išsiunčiau jai. Dabar darbas pasidarė normalingesnis, įėjo į vėžes. Tat, galimas daiktas, be jokio pasivėlavimo už ateinančią mėnesį gausi 3 lankus. Svarbiausia ištraukti į darbą ir jį nustatyti jau padaryta. // Be to, pirmajam vertimo lanke, po velnių, baisiai daug visokių vardų. Bet, atsimeni, vardus žadėjai pats pataisyti. Būtų gerai, kad pirmame lanke tai padarytum ir man kas nors apie tai parašytų. Paskui, kai spausdinsit, kaip bus su paskutine korektūra? // Gavus pirmuosius lankus ir toliau piningus prašau siųsti tuojau, nieko nelaukiant, sekančiu adresu: „Berlin, Moabit, Cuxhavener str. 15. Vandai Daugirdaitei“. Gal kartais šiuo reikalu bus reikalingas mano oficialus pareiškimas, tai aš jį čia pridėdu. Mano adresas: „München, Theresien str. 124 Pension Segl.“[...]“ (žr. Balio Sruogos laiškas Vincui Krėvei, iš Miuncheno – į Kauną, 1921-11-19 ar 20, in: *LCVA*, f. 391, ap. 4, b. 1276, l. 1r-v). Kitame atvirlaiškyje Balys Sruoga trumpai informavo: „Mano žiniomis, „Graikų liter. ist.“ du lanku jau išsiųsta. Taip pat, rodos, tikrai už gruodž. mėn. bus 3 lankai – tai nesikeik“ (žr. Balio Sruogos atvirlaiškis Vincui Krėvei, iš Miuncheno – į Kauną, 1921-11-29, in: *LNMMB RKRS*, f. 9, b. 71, l. 1v).
- [4] Tekstas, pridėtas vertikaliai laiško antrosios pusės kairiojoje paraštėje.
- [5] Tekstas, pridėtas vertikaliai laiško antrosios pusės kairiojoje paraštėje.
- [6] Sakinys, pridėtas prieš laiško antrosios pusės tekstą, rašyta priešinga laiško tekstui kryptimi.